

Sisällys

Esipuhe.....	3
I Taustaa ja lähtökohtia	7
Opetuksen perusta	7
Mitä on didaktiikka?	7
Historiallinen tausta.....	7
Ratkaisevat vaiheet	11
Henkitieteellisen didaktiikan kehitys	13
Opetus on kulttuurin käytäntöä.....	17
Deskriptiivinen ja normatiivinen didaktiikka	18
Hyvä opetus – opetuksen tutkimus.....	19
Opetussuunnitelman laatiminen – opetussuunnitelmatutkimus.....	21
Koulun kehittäminen – kouluopetuksen arviointi.....	22
Koulutuspolitiikka – koulujärjestelmän arviointi	24
II Opetuksen perustekijät	25
Miksi? – Opetussuunnitelma.....	25
Yleistavoitteet	27
Erylistavoitteet	28
Etäistavoitteet ja lähitavoitteet.....	29
Mitä? – Sisältö	29
Miten? – Metodi.....	32
Missä? – Konteksti	33
Kuka? – Oppilas, opiskelija, oppija.....	33
Kuka? – Opettaja.....	34
Perustekijöiden interaktio	34
III Opetustapahtuma	37
Opetustapahtuman tunnusmerkit.....	37
1. Interaktio	37
Interaktion lajit	39
2. Koulun elämänpiiri.....	40
3. Persoonallisen kehityksen edistäminen.....	42
4. Tavoitteiden suunnassa.....	43

IV Opetuksen teorian ydinkysymyksiä.....	45
Opetustapahtuman vaikutusluonne.....	45
Teleologinen näkökulma – päämäärään suuntautuva	46
Deontologinen näkökulma – velvollisuuksia korostava.....	47
Deontologisen ja teleologisen näkökulman arvotaustat.....	48
Käsiteanalyysia	52
Opettaja opettaa, oppiiko oppilas?	
Oppilas oppii – opettiko opettaja?.....	56
Opettaja – oppi – opetussuunnitelma.....	62
Oppilas – opiskelija – koululainen.....	63
Opettaa – opiskella – oppia – osata.....	69
Pedagoginen suhde – didaktinen suhde.....	70
Didaktinen kolmio.....	70
Oppilaan suhde sisältöön	72
Opettajan suhde sisältöön	72
Opettajan ja oppilaiden välinen suhde – pedagoginen suhde	75
Opettajan suhde opiskeluun ja oppimiseen – didaktinen suhde.....	80
Opettaminen on opiskelua ja oppimista	81
Onko opetus taidetta vai perustuuko se tieteeseen?.....	83
V Opettajan pedagoginen ajattelu	87
Mitä on opettajan pedagoginen ajattelu?	87
Pedagoginen ajattelu on päätöksentekoa.....	91
Miten pedagogista ajattelua tutkitaan?.....	93
Päätös edellyttää vaihtoehtoja.....	95
VI Pedagoginen ajattelu oppilaan mielessä.....	99
Oppilaan asema opetustapahtumassa.....	99
Motivaatio oppilaan tavoitteisuuden perustana	101
Yhteinen tavoitteisuus opetustapahtumassa	102
Tavoitteisuuden kritiikkiä	105
VII Keskitetty synteesi.....	107
Lähteet	111